

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ár : egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Karácsony-éj.

— Elbeszélés képekkel. —

(Folytatás.)

uzsika megfogta a tarisznya sziját, mely Konrád hátán csüngött, belekapaszzkodék, s így folytatták utjokat.

Az oszlopot még mind nem érték el. A fiu nem birt hozzá vetni, minő időtájban vannak, mert nem látszott nap az égen, a hóesés mindent egyenlő szürkületbe burkola.

— Elérjük-e hamar az oszlopot? — kérde Zsuzsi.

— Nem tudom, — válaszolt a fiu; — most nem láthatom a fákat, nem ismerem ki az utat, mert oly fehér. Az oszlopot nem is igen fogjuk látni, mivel annyi hó esett, hogy egészen belepte azt, s aligha valami bokor vagy a fekete kereszt is kiér. De nem tesz semmit. Mi csak mindig azon az 'uton megyünk, mely a fák között vezet, s ha az oszlopig értünk, ott mindjárt letér az ut

s megint tovább haladunk azon; midőn kiértünk a fák közöl már a gschaidti réteken leszünk, s aztán jön a padló s onnan már nincs messze hazáig.

— Igazad van Konrád, — mondá a leányka.

Tovább mentek felfelé vezető utjokon. Az utánok maradt lábnyomok nem sokáig voltak láthatók, mert a rendkívüli bőségben hulló hó csakhamar belepte azokat. A hó

többé nem is neszelt hullása közben a fák lombjain, hanem gyorsan és halkán rakodott le a már meglevő rétegre. A gyermekek ruháikat még összébb huzzák s megszorították, nehogy a hó betolakodjék.

Igen gyorsan mentek, s az ut mindig csak felfelé vezetett.

Már hosszú ideig mentek, s a tetőt, hol az oszlopnak kellett lenni, és honnan az ut a gschaidti oldalra tér le, még mindig nem érték el.

Végre a gyermekek oly vidékre jutottak, hol egy fa sem volt látható.

— Már nem látok fát, — szólt Zsuzsi.

— Tán csak azért nem látjuk a fákat, mert az ut széles s a hó nagyon sűrűn esik, — viszonya a fiu.

— Ugy van, Konrád.

Nemsokára a fiu megállt és szólt:

— Magam se látok több fát, ki kellett érnünk az erdőből, s az ut is mind csak felfelé ment. Álljunk meg kissé s nézzünk szét, tán látunk valamit.

De semmit se vehettek ki. A homályos ürön át csak az eget, vagyis inkább sűrűn omló havat láttak, mely folytonosan tartott, mintha az egész világot be akarná burkolni egy lágy, fehér, vastag halotti lepelbe.

— Tudod Zsuzska, — mondá a fiu, — mi a kopár mezőn vagyunk, hová sokszor felvezettelek, a hol ültünk és a gyepesikokat néztük, melyek zöld szalagokként felfelé vonulnak, s hol azok a szép afonya-bokrok teremnek. Innen most mindjárt lemegyünk!

— Igen, Konrád.

— A nap rövid, mint nagymama mondta, tehát most sietnünk kell, ugy-e?

— Bizony, Konrád, — szólt a leányka.

— Várj egy keveset, megigazitom ruhádat, — mondá a fiu.

És ezzel levette kalapját s feltette Zsuzsa fejére, s le is kötötte szépen. A kendő, mely nyakán keresztbe volt kötve, nem védte őt eléggé, de a fiu fejét tömött fürtök fődtek és ugyan sokáig hullhat rá a hó, míg a nedvesség és a hideg áthatolhat azon. Aztán leveté báránnyal bélelt felöltőjét s feladta azt kis hugára. Saját vállaira Zsuzsi kendőjét kötötte, melyet fején hordott, s a nagyobbikba beburkolá magát, mert karjait már csak ing fődé. Ez elég lesz neki, gondolá, s ha gyorsabban mennek, nem fog megfázni.

Kezénél fogta a kis leányt s így mentek tovább.

A kis Zsuzsi belenézett galambszemeivel az őket környező ködhomályba, s örömet követte báját, de apró lábaival alig birt lépést tartani a gyorsan haladó fiuval, mert igyekezett már az elhatározó pontra jutni.

Sietve haladtak előre, mint gyermekek szokása, kik nem képesek erejüket megítélni, s így nem is tudják, mennyit bírhatnak, s mikor fogy az ki.

De a mint így mentek, nem vehették észre, hogy lefelé haladnak-e a hegyről, vagy nem. Mindjárt letértek ugyan jobbra, de ismét oly irányba jutottak, mely felvezetett. Többször meredekre találtak, melyet ki kellett kerülniök, majd egy árokba értek, mely kanyargásokban vezette őket. Magaslatokat másztak meg, melyek lábaik alatt egyszerre meredekebbek lettek, mint gondolták, s mit lejtőnek hittek, vízszintes vagy valami oly mélyedés volt, mely nagy kiterjedésben messze nyult.

— Konrád, de hát hol vagyunk? — kérdé a leány.

— Nem tudom, — felelt ez.

— Ha csak valamit bírnék meglátni, — folytató kis idő múlva, — miről magamat tájékozhatnám.

De előttük semmi egyéb nem volt a vakító fehérségnél, mindenütt fehérség, mely vakítón hatott a szemre s mintegy szűkebb és szűkebb kört látszék vonni körülöttök, s

majd világos szalagokként leereszkedő ködbe ment át, mely minden egyebet elnyelt, elborított, s végre nem látszék egyéb a kifogyhatlan hónál.

— Várj, Zsuzsi, álljunk meg kissé s hallgatózzunk, ha nem hallunk-e valami hangot, mely a völgyből jönne, legyen bár kutyaugatás, harangszó, vagy kiáltás, valamit csak kell hallanunk, s akkor tudni fogjuk, merre menjünk.

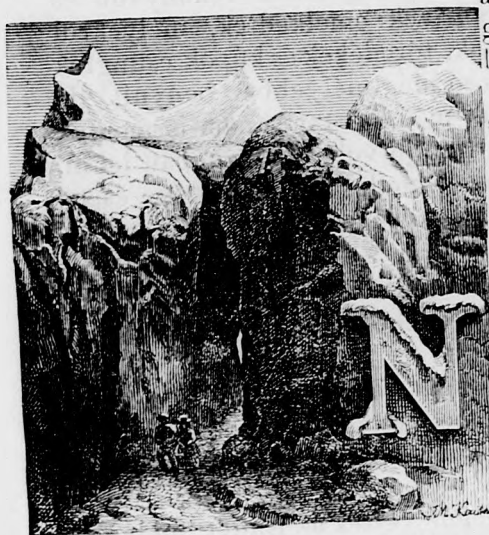
Megálltak, de semmit sem hallottak. Még egy ideig álltak így, de semmi se jelentkezett, egyetlen hang, a legcsekélyebb nesze se volt hallható azon kívül, melyet saját lélekzések okozott, s az itt uralkodó nagy csendben úgy tetszett nekik, mintha a rájuk hulló hópelyhek neszt hallanák. Nagyanyjuk jövendölése még mindig nem teljesült, a szél nem állt be, pedig ez rögtön segített volna a bajon, szétoszlatván a nehéz hófellegeket, s ha körülnézhetnek, s kivehetik az őket környező tárgyakat, rögtön tájékozhatják magukat, de a legkisebb szellő se lengett az egész légkörben.

Hosszas várakozás után ismét elindultak.

— Nem tesz semmit, Zsuzskám, — mondá a fiu, — ne csüggedj, csak kövess engem bátran, mégis haza vezetlek én!

Csak a havazás megszűnnék!

A kis leány nem is csüggedett, ugyancsak szedte egymásután kis lábait, a mennyire bírta, s követte bátyját. Ez tova vezette őt

— A fehér, mozgó, átláthatlan ürben, de maga sem tudta hová. —
— Émi idő múlva szirteket láttak. Ezek sötétezen határozott körvonalokban emelkedtek ki a végtelen világos fehérségből. A mint a gyermekek előbbre haladtak, csaknem beleütdtek. Függsleges

falakként nyultak fel egyenesen, hogy egyetlen hópehely sem állt meg oldalukon.

— Zsuzsi, Zsuzsi, nem jó uton járunk, itt vannak a sziklák, menjünk csak tovább! — szolt Konrád.

Tovább is mentek a sziklák között, s majd azok alatt kellett haladniok. A szirtfalak most se jobbra, se balra nem engedték őket kerülni, egy szük uton haladtak közöttük. De kis idő múlva azokat is elveszték szemek elöl megint, s többé nem is láthatták meg. Épen oly véletlenül jutottak közelükbe, a milyen észrevétlenül hagyták el. Most ismét nem volt egyéb körülöttök a fehérségnél, és semmi megszakító homályt nem lehetett látni.

— Szemeim fájnak, — mondá Zsuzsi.

— Ne nézz a óra, — viszonzá Konrád, — csak a felhőkre. Az enyéim is fájnak már régen, de nem tesz semmit, mégis a havat kell nézmem, mert az utra ügyelek. Csak ne félj semmitől, majd levezetlek én téged Gschaidtba.

— Jól van, Konrád.

Ismét tovább mentek, de bármerre mentek és bármiként fordultak, nem bírtak a levezető utra találni. Mindkét részen meredek hegyoldal vezetett fel; közbül volt egy kis nyílás, de az is csak felfelé nyult. Ha ezekből kibontakoztak és lefelé kanyarodtak, egyszerre oly meredekre jutottak, hogy rögtön vissza kellett térniök, lábaik sokszor ködarabokba botlottak s többször kellett szakadásokat kikerülniök.

Ha megálltak, csend, végtelen csend volt, ha mentek, a galább lépésük zaját hallották — egyebet semmit; a hó még sűrűbben hullott, úgy hogy szintén látni lehetett, mint nő a hó. Ők maguk is egészen be voltak lepve, és az általános fehérségtől nem is különböztek, s ha pár lépésnyire elváltak volna, nem is látták volna többé egymást.

Szerencsére a hó oly száraz volt, mint a homok, s nem tapadt ruhájokra és lábaikra s nem is okozott nedvességet.

Végre ismét valamihez érkeztek.

Óriási nagy s igen egymásra halmozott omladványok voltak ezek, hóval befödve, mely a nyílások közé hullt; egészen közel mentek, megnézni, mik ezek?

Mind csupa jég az egész.

Nagy táblákban hevert ott, hóval be-

födve, s oldalaikon sima zöldes jég látszék; halmok emelkedtek, hullámokként összevevődve, nyílt felükön, a tömeg belsejében fénylő csillámok ragyogtak, mintha csupa drágakövekkel lettek volna behintve, továbbá kerekded gömbök, hóval födve, lapos tömegek s más alakzatok voltak ott, megdőlt helyzetben, vagy egyenesen emelkedve magasra, mint a gschaidti torony vagy házak. Néhol üregek voltak, kicsinyek és igen nagyok is. Valamennyi töredék egymásra volt felhalmozva, s kiálló csucsaik gyakran ereszt vagy függő szirteket képeztek, melyek szélein a hótakaró átért, s fehér jégcsapok nyultak ki alóla. Söt egy irtóztató nagy fekete kö is, olyan mint egy ház, volt a jég közt, és csak élén állott s oldalain még a hó sem maradt meg. E kövön kívül még sok nagyobb darab hevert a jégben, de azok csak később látszóttak meg, mint egy óriási megdőlt falnak romjai.

— Itt igen sok víznek kellett lenni, hogy annyi jég van, — mondá Zsuzsi.

— Nem, ez nem a víztől van, — felelt bátyja, — ez a bércezi jég, mely nem olvad el soha egészen.

— Tudom, Konrád.

— Mi már most a jéghez értünk, s most tudom is, hol vagyunk, — szolt a fiú; — azon bércezen vagyunk, Zsuzsi, tudod, melyet kertünkben napfényben oly fehéren lehet látni. Jól figyelj rám, valamit mondok. Emlékezel-e még, midőn nyári délutánonkint a kertben ültünk, minő szép volt minden, a méhek zúgtak körülöttünk, a hársak illatoztak, s a nap fényesen sütött az égről?

— Igen, Konrád, emlékszem.

— Ekkor láttuk a bércezt. Láttuk kék színét, mely olyan volt, mint a tiszta égboltozat, láttuk a havat, mely onnan fehérlett, bár nálunk nyár és nagy hőség, s a gabona már megért volt.

— Tudom, Konrád.

— És alantabb, hol megszűnik a jég, mindenféle színek látszának; ha jobban néztük, kék, zöld és fehér volt, — ez azon jég, mely alulról azért látszik olyan kicsinynek, mert távol van; ez, mint atyám mondja, soha sem olvad el, egész a világ végéig. Olyankor gyakran láttam, hogy a jégen alul a kék szín még tovább terjed; ennek kövekből kell állnia, gondolám, vagy rétekből; itt

kezdődnek az erdők, melyek lejjebb, mindig lejjebb nyulnak, több szirtet is láthatni azok közt; majd a rétek következnek, ezek már zöldek, aztán a zöld lombu erdők jönnek, s azokon túl már mezőink és szántóföldeink, melyek már a gschaidti völgyben vannak. Lásd Zsuzsikám, mivel most a jégnél vagyunk, innen már a kék hegyoldalon fogunk lemenni, aztán az erdőkön át, hol a szirtek vannak, majd a réteken s a lomberdőn keresztül, és akkor a gschaidti völgyben leszünk s könnyen megleljük a falut.

— Igen, Konrád, — felelt a leányka.

A gyermekek most bementek a jég közé, a hol járható helyet találtak.

Parányi bolyongó pontocskák voltak ők a roppant tömegek közepett.

Midőn egy kiálló jég szirt alá betekintettek, mintha ösztönük sugta volna, meneküljenek fedél alá, egy árokba jutottak, széles, mély medrű árokba, mely egyenesen kivezetett a jégből, s olyan volt, mint egy kiszáradt folyó medre, mindenütt frishóval takarva. Hol kinyult a jég közül, hol pinceszzerű boltozaton vezetett át, mely jégből igen szépen ivesült fölötte. A gyermekek tovább haladtak az árokban, bementek a boltozatba s mindig beljebb és beljebb jutottak. Egészen száraz volt az, lábaik alatt sima jég terült. De az egész üreg oly kék volt, kékebb a legtisztább égnél, olyan, mint sötétkék üveg, melyen fényes világosság szivárog át. Az üreg felett vékonyabb és vastagabb boltívek emelkedtek, melyekről hegyes csapok, töredékek és kúpok csüngtek alá; a folyosó még mélyebben benyult, de nem tudván, meddig tart, nem is mentek tovább. Bár igen jó volt a barlangban lenni, mert itt a lég átmelegült, a hó nem esett, — de oly rémitő kékség fogta őket körül, hogy félni kezdtek, s ismét kijöttek abból.

Tovább mentek a jég közt, mennyire az összeomlott töredékeken és a jégtáblákon át haladni lehetett.

— Itt most át fogunk kelni s aztán a jégtől lefelé megyünk, — mondá Konrád.

— Igen, Konrád, — szolt Zsuzsi, s bátyjába fogózék.

A jégtől lefelé vették az irányt, melynek a völgybe kellett volna vezetnie. De lefelé nem mentek messze. Egy újabb jégtömeg, mely óriási torlaszként tornyosult előttük,

keresztben nyult végig a lágy hóban, és jobbra-balra messze kiterjeszté karjait. A fehér lepel alól, mely takará, oldalain kékes és zöldes csillámok ragyogtak, sötét és vöröses színben váltakozva. Most már jobban szétnézhettek, mert a rendkívüli sűrű havazás megszűnt, és csak úgy esett, mint télen rendszeren szokott. A tudatlanság bátorságával, mely a veszélyt nem ismeri — másztak be a jég közé, hogy áthatoljanak utjokat elzáró tömegén, s a tulsó félen ismét leszálljanak. Beférköztek a nyílásokon, s minden előttük álló, hóval takart akadályra felmásztak, akár jég volt, akár szirt, kezeikkel is segítettek maguknak, hol nem mehetek, kusztak s könnyü testeikkel felhatoltak, míg végre meggyőzték a meredeket s fön voltak.

Tulfelől ismét le akartak szállni.

De tulsó oldal nem volt.

Meddig csak szemökkel láthattak a gyermekek, mindenütt jég terült. Csucsok, egyenetlenségek és töredékek meredeztek elő, mint iszonyu jégerdő, hóval takarva. A helyett, hogy csak torlasz lett volna, melyen könnyü átmenni, s azon túl hó következne, mint alant gondolák: a boltozatból újabb jégfalak emelkedtek ki, összetöredezve és hasadozva, számtalan kigyózó kék szalaggal ellátva, ezek mögött ismét ilyenek, míg a hóhullás a továbbiakat szürke ködbe takarta.

— Zsuzsi, itt nem mehetünk tovább, — mondá Konrád.

— Nem ám! — viszonzá húga.

— Itt ismét visszafordulunk s egyebütt kísértjük meg lejutni.

— Jól van, Konrád.

Most a gyermekek megkísérték a jégtorlaszról ott, hol felmentek, ismét lemenni, de nem jöhettek le. Mindenütt jég volt, mintha az irányt, hol feljöttek, elvesztették volna. Erre is, arra is fordultak s nem tudtak kimenni a jégből, mely őket minden oldalról környezé. Lefelé másztak s ismét csak jég közé jutottak. Végre, mivel a fiu mindig azon irányt követte, a merről nézete szerint ide jöttek, ritkább halmazok közé értek, de ezek nagyobbak, rémesebbek voltak, mert a jégterület szélein többnyire ilyenek szoktak lenni. A gyermekek kuszva, mászva mégis kijutottak a szélekre, hol

iszonyu körakások heverték, minőket soha életökben nem láttak. Ezek többnyire fehérek voltak, némelyeknek oldalai oly simának, csiszoltnak látszottak, mintha azon csusztatták volna valami roppant magasságból; mások kunyhók- és födelekként támaszkodtak egymáshoz; ismét mások alakatlan tömegekben heverték ott.

Nem messze a gyermekektől több ilyen óriási kölap olyformán volt összeállítva, mint ha kártyaházat építünk, s tetejükön fedélként néhány kődarab állt. A természettől képezett kis házikó volt ez, mely elül nyitott, oldalain és hátul pedig zárva volt. Belül száraz volt, mert a függőlegesen hulló hóból egy pelyhecske sem juthatott oda. A gyermekek fölött örültek, hogy nem kellett jégen állniok, miután itt földet éreztek lábuk alatt.

De most már be is sötétedett.

— Zsuzsi, — szólt a fiu; — mi már nem mehetünk le, mert este lett, s minthogy könnyen elbukhatnánk, vagy épen valami mélységbe eshetnénk, itt be fogunk menni a kövek alá, hol melegebb a lég és száraz a föld, s várni fogunk. A nap majd feljön holnap reggel, nem lesz ilyen borult idő, mint ma volt. Csak arra kérlek szépen, ne sirj; mindenfélét adok enned, mit a nagymama a tarisznyába rakott.

Nem is sirt a leányka. Miután mind a ketten bementek a kőfödél alá, hol nem csak kényelmesen leülhettek, de állhattak és járkálhattak is, a kis Zsuzsi hozzá simult bátyjához, s egy ideig mélyen hallgattak mind a ketten.

— A mama — mondá Konrád — nem fog haragudni; elbeszéljük, milyen sok hó esett, úgy hogy az utat sem láthattuk, s akkor nem fog szólni atyánk se. Ha fázni fogunk, tudod, karjainkat gyorsan a testünkhöz verjük, mint a favágók tettek, úgy ismét felmelegsünk.

— Tudom, Konrád, — felelt Zsuzsi.

A kis leány nem busúlt annyira, mint Konrád gondolta, hogy haza nem érhetek, inkább örvendett a pihenésnek, mely oly igen jól esett neki a rendkívüli megerőltetés után; szegény gyermekek, ők nem is tudták, milyen szörnyü veszélyeken és roppant fáradságon mentek keresztül.

De rövid pihenés után az éhség jelent-

kezett. Kivették a kis czipócskát zsebeikből, s jóízűn megették. Aztán elköltötték a többi ennivalókat is, melyeket nagyanyjuk zsebeikbe rakott.

— Zsuzsi, most a havat kell letisztitnunk ruháinkról, — mondá a fiu, — hogy át ne nedvesedjenek.

— Igazad van, Konrád, — viszonzá a leányka.

(Folyt. követc.)

Ősz utolján.

Oly mogorva az ég arca,
Nincsen semmi mosoly rajta;
Gyászos búbanatba mélyedt . . .
Örül is ám az enyészet.

Kiholt tájról, kiholt tájra
Húzódik a nap sugára;
Halvány, nincs is benne élet . . .
Örül is ám az enyészet.

Pusztaság a rét, rajta lepke,
Méhe, illat, virág ezre,
Dalos, vig szellők nem élnek . . .
Örül is ám az enyészet.

Keble árva az erdőnek:
Dalnokai hova lőnek?
Hire sincs lombnak, levélnek . . .
Örül is ám az enyészet.

Égen-földön pusztulás van,
Pusztulás van legjavában;
Haldoklik a nagy természet . . .
Ezért örül az enyészet.

Örül, tapsol az enyészet
Romboló nagy erejének,
S kárörömmel zugja szája:
„Ez mind vaskezem munkája“.

Télen.

Egykor gazdag keble
Üres most a tájnak;
Se hire, se hamva
Az ékes virágnak.
Egy árva, egy halvány
Levél sincs az ágon;
Búsan merengek a
Gyászos pusztaságon.

Befagyott a patak,
Melynek zengő habja
Egykor lelke búját
Ugy el-elaltatta.
Partján egy parányi
Füvecske sem lebeg;
Pedig még nem régen
Körzé virág-sereg.

Ezüstös délibáb
Sem úszsza a mezőt;
Hej, pedig az ennek
Éke volt azelőtt.
Rezgő hullámain
El-elézttem olykor;
Mint egy panoráma
Tűnt fel a távolból.

Későn kel fel a nap,
Jókor megy aludni;
Hideg, mosolytalan,
Mi lelte? nem tudni.
Jöjjen elébe bár
A legkisebb felleg;
Félnapig küzd vele,
Olyan erőtlenné lett.

Fehér, bús világát
Lomhán hinti széjjel,
Ha áttöré végre
A felhőt fényével.
S mit nyer azzal, hogy a
Rónaságra bámul?
Szeme elé azon
Hószemfedél tárul.

Egy nagy hószemfedél
Az egész természet;
Felette nem zendül
Madar ajkán ének.
Hanem a fagyos szél
Jajgat végig rajta,
Halotti énekét
Folyvást hajtogatva.

Városy Mihály.

Ella.

(Mese. Vége.)

Az álomkép eltűnt, a leány felébredt, s ölében találta az aranycsuprot; a hajnali szürkületben pedig zugva közeledék a leve-

göben egy kis kocsi, melybe tizenkét sas volt fogva. Ezen kocsiba kellett Ellának ülnie. Villámsebességgel emelkedtek fel vele a sasok s tova vitték, s még a nap sem kelt fel, midőn ő hazaért. Midőn a mostoha és leányai felkeltek, bámultak, hogy Ella átadta nekik az arany csuprot.

Hanem a mostohának bámulása és csodálkozása csakhamar haraggá változott, s dühösen rivallt Ellára:

— Ezért majd lakolni fogsz, te istentelen teremtés! Honnan vetted volna éjjel az irlát, a tüt és a csuprot, miután előtte való nap seholy sem vala található, ha mindezeket leányaimtól el nem loptad s magaddal nem hordoztad volna eldugva?

És Ella felelé:

— Oh nem, kedves anyám, én éjjel hoztam el az irlát az erdőből, a tüt a pusztai rétről, és a csuprot a hegyekből.

De a mostoha ezt nem akará elhinni, mondván:

— Hallgass, tolvaj, ezért meglakolsz! Gyorsan vedd le a cipőt, harisnyát, s menj ki a tarlóra, ott keress nekem három aranykalászt, hadd tüzőm leányaim hajába. De addig ne is jöjj szemem elé, a míg el nem hozod a három aranykalászt!

És így a szegény Ellának mezitláb kellett járnia a szurós tarlón, úgy hogy bokái nemsokára vérzetek és nagyon fájtak. S minthogy aranykalászt nem talált, bármilyen szorgalmasan kereste is, elkezdett keservesen sirni s inkább szeretett volna meghalni. De akkor édes anyjára gondolt, kit álmában látott vala, s nyugodtabb lett. S a mint a kis leány lassan tovább ment s már csak halkkal zokogott, egyszerre elrobogott mellette egy pompás hintó, hat sűrke lótól vontatva, s a hintóban a királyné ült két udvari hölgyével; midőn a királyné a siró gyermeket meglátta a tarlón járkálni, megállította a hintót s magához hívta őt.

És Ellának el kellett beszélnie, miért busul olyan nagyon és miért sir oly keservesen. S miután mindent elbeszélte, a királyné így szólt:

— Akarsz-e velem jönni? De én csak úgy viszek el, ha ügyes vagy és szorgalmas lész.

— Oh felséges királyné, én örömet elmegek veled. Tudok én dolgozni, s örö-

mest teszek meg mindent, a mit parancsolnak, — felelé Ella.

Ezután a szép hintóba kellett szállnia, s a királyné elvitte őt magával a királyi kastélyba. Másnap reggel a királyné palatáblát és könyvet adott neki, látni akarván, tud-e írni és olvasni. S midőn meggyőződött, hogy Ella jól ír és olvas, nagyon meg volt vele elégedve.

Másnap ismét magához hívatta őt a királyné, s kötetet adott neki, s midőn látta, hogy Ella épen oly szépen és ügyesen tud kötni, mint írni és olvasni, a királyné megdicsérte őt.

▷ Harmadik nap a konyhába küldte őt a királyné, hogy levest főzzön neki; miután Ella igen jó levest főzött, mely a királynének különösen izlett, így szóla hozzá:

— Minthogy te olyan jó és ügyes leány vagy, nálam fogsz maradni, a meddig neked tetszik, s úgy foglak tartani, mint saját gyermekemet.

Ella ezután hét évig lakott a királynénál, s olyan jó dolga volt, hogy jobbat nem is kívánhatott. Hét év múlva pedig, midőn Ella már gyönyörű szép hajadonná fejlődött vala, hazajött a királyfi egy távoli országból, s anyja neki adta át a kormányt és az országot.

Midőn a fiatal király a szép Ellát meglátta, annyira megtetszett neki, hogy őt nemsokára nőül kérte. S minthogy ő olyan jó, istenfélő, ügyes és szorgalmas volt, a királyné beleegyezett s megáldá az ifju párt, s a lakadalmat nagyszerű pompával és sok vig ünnepélylyel megülték.

Hát a gonosz mostoha és drágalátos leányai hogyan jártak?

▷ Midőn a mostoha annyira elgyengült és elbetegesedett, hogy nem birt dolgozni, leányainak kellett róla gondoskodniok, de miután azok semmit sem tanultak és semmit sem tudtak, anyjok számára nem birtak kenyeret keresni, s ő végre nagy nyomoruságban halt meg. A három leányt is hasonló sors érte volna, ha Ella nem könnyőrül rajtuk.

A fiatal király nagyon szerette szép és jó feleségét, és hosszú éveken át éltek együtt boldogan, a míg csak meg nem haltak.

Szabadságolt katonák táborba indulása.

(Képpel.)

Megjött már a parancsolat
Violaszin pecsét alatt . . . . .

Szerte hangzik a faluban a dal, egyik végétől a másikig. Hej! beh széles jó kedvükben lehetnek azok a legények, kik ma kapát, kaszát a sutba lökve, összejönnek még egyszer a faluháza előtt, hogy elbucszanak szeretteik körétől, az öreg ángyomasszonytól kezdve a Bodriig, — mert holnap nagy dolog sora esik: holnap van a berukkolás.

A rokonság, komaság mind együvé gyűl az eresz alatt, ellátják a távozandókat sok okos tanácssal, kivált ha egy torzonborz vén obsitos bátya is van a faluban, a ki aztán a „régiből” nem enged egy betűt sem, tanítja a legényt, hogy kell fogni azt a pangánót, mint kell csinálni vele, mikor az uhlánus jön, akkor az ember annak a jobb felére ugrik, hogy az jobb hóna alatt tartott hosszú fogpiszkálójával ne árthasson, akkor hirtelen visszafordul s jobb oldalába szúr.

— Ha pedig huszár jön atakra, akkor balra ugrasz, öcsém, mert az meg a bal oldalát nem tudja védeni a kardjával. Hej, csak különb katonák voltunk mi, a mi időnkben. —

— Ugyan hagyja el kigyelmed, — szól aztán ilyenkor a büszkeségében sértett urlaubos, — hisz a kigyelmed idejében még kovát csiszoltak s taplóval sütötték el a puskát. Nekünk meg csak billegtetni kell a magunkét, mint a klarinétot, s minden billentésre átbillen egy-egy ellenség a másik világba. Ugy ám, bátya, kigyelmed most is csak ott van, a hol 30 évvel ezelőtt bedeszkázták előtte a világot. Mi már azóta masinával harczolunk. Az ember úgy is agyonverheti az ellenséget, ha meg se is látja.

— Bezzeg, öcsém, mi nem féltünk az ellenséget meglátni. Ti csak afféle kóficz legények vagytok, csak amugy suba alatt merítetek neki mutatni a füjét.

— Azt ne mondja, bátya, azt a ragyogó réz-angyalát az árkon-bokron füttyülő, jégen kopogó ellenségnek. Jöjjön csak annyira közelünkbe, hogy elérhessük, tudom Istennem, két porezióban vándorol a másvilágra.

— Nono, öcsém, látom a szavad járásá-

ból, hogy ember kezdesz lenni a talpadon, de azért hidd meg, sokat tanulhatsz még az öregtől is.

Egy kapu alatt deli legény tartja kezében egy siró leány kezét, — eljegyzett arája az, — szüret után, a kis farsangon, majd megülik a vig lakzit, ha az Isten is úgy akarja.

— Tudom, hogy eszedbe sem jutok, — zokog a leányka, — megtetszenek neked a talián leányok, rám se gondolsz többet.

— Édes gyöngyöm Juliskám, — válaszol a legény, — hiszen nem megyünk mi Taliánországba. A szomszéd vármegyébe visznek csak. Bizzál bennem és a jó Istenben, az majd haza segít, s akkor aztán ugyan kapa legyen, a mi elválaszt egymástól. Mig oda leszek, minden áldott nap küldök hozzád vagy levelet, vagy üzenetet. Aztán te is tehetnél velem olyan jót, s úgy vagy egyszer egy héten iratnál valamit a rektor urammal. Milyen jól esnék nekem az.

— Jól van, majd megpróbálom. Hanem hidd meg, mire visszatérsz, én már agyon-sirtam magamat.

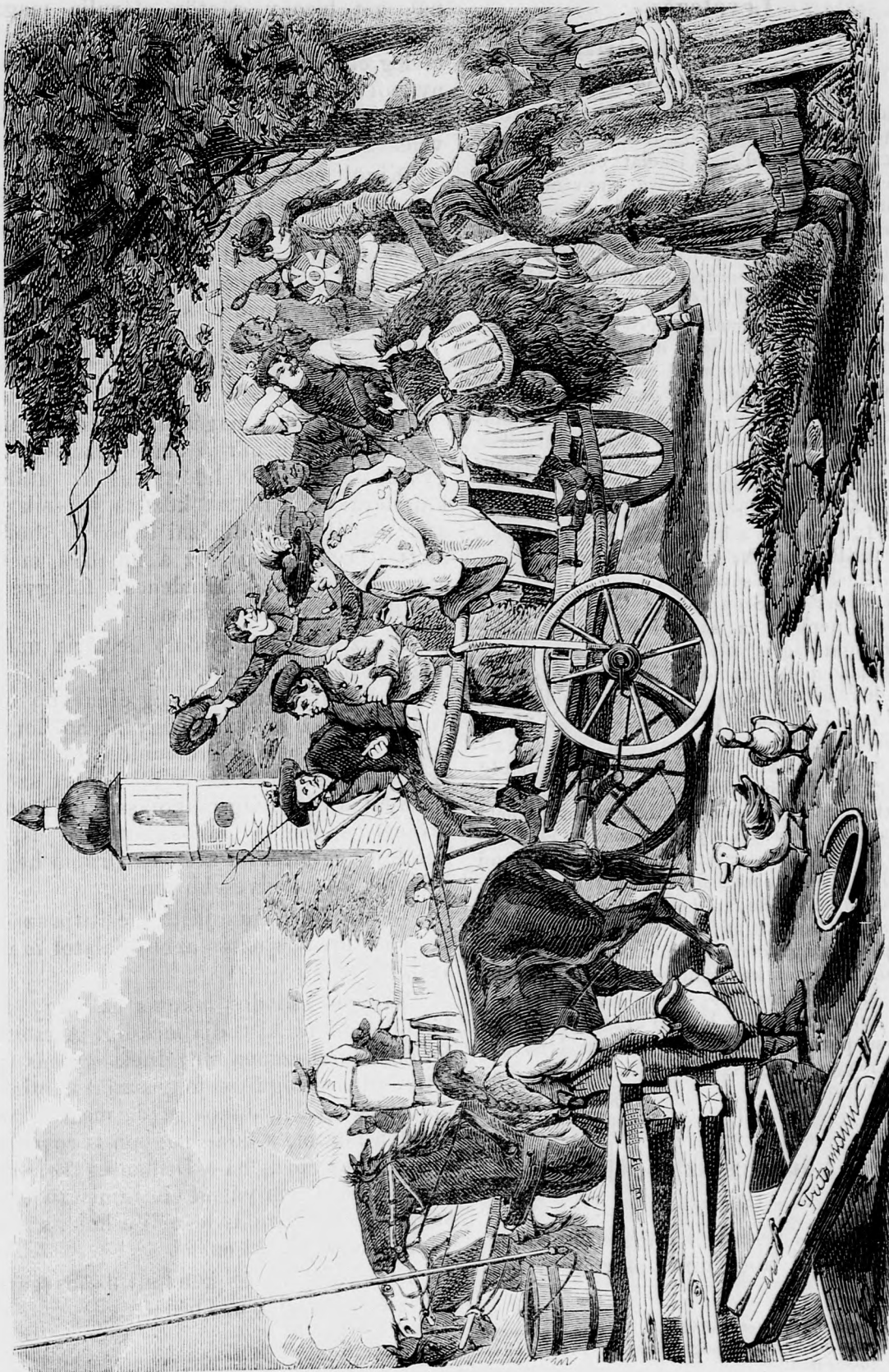
— Azt ne tedd, aranyos tubiczám, hiszen az a pár hét nem a világ. Visszajövök én úgy, a mint elmentem, s akkor vége lesz minden bajnak. Isten veled drága galambom, sokszor gondolj rám.

Kora reggel talpon van már az egész falu népe. A poros utcán tüzes csikók prüszögnek kocsiba fogva. Azok viszik a legényeket a hadgyakorlatokra.

A szülék elkísérik a kocsig, a szerető ara a kut kávájához támaszkodva nézi, mint szállnak fel a kocsira. A legénység szégyenli azt a búbanatot odabenn a szívében, nagyot húz keservében a kulacsból, s dallal igyekszik enyhíteni azon a szorongáson, mely keblét elfogta. Dehogy árulná el egyik a másik előtt, a félvilágért sem, hogy bizony nehezebb esik az elválás. Felcsapja vászon-tarisznyáját a szekér derekába, mintha ez lenne a legnagyobb gondja; pedig ugy magában azt gondolja mindegyik: bár csak a szív helyett a tarisznya volna nehezebb.

A koci csakhamar porfellebbe borul. Szüle, ara hosszan néz utána s hallgatja, a mig csak ide hallik:

Megjött már a parancsolat,
Violaszin pecsét alatt . . . . .

Szabadságolt katonák táborba indulása.

Levelezés.

Kádárta, nov. 28.

Tisztelt szorkeztőség!

Kádárta község elöljárósága is megértette a kor intő szövegét, midőn számunkra a régi iskola helyett egy szép, díszes iskolát építtetett. Az alapító április hó 28-án lett letéve, s november elején már tető alatt volt. Hogy a Mindenható megadta érnünk ez iskola felépítését: november 23-án hála-örömmünnepet ünnepeltünk. Délelőtt 10 órakor a templomban isteni tisztelettel kezdtük meg. Ezután a templomból a népnek apraja-nagyja az ujonnan épült iskolaterembe vonult; a tulajdonképeni ünnepély itt volt. Ezt a dalárda egy alkalmi énekkel nyitotta meg; majd esperes ur tartott egy megható beszédet, fejtegetvén az iskolák, különösen a népnélvelés fontosságát; ezután tanítónk beszélt az iskolákról, s kérte szüleinket, hogy minket gyermekeket vele együtt karöltve neveljenek, s hosszú életet kívánt azoknak, kik tanodánk felépítése körül fáradoztak. Ezután alulírt beszélt, s beszéde a hallgatóságnak közhelyesléssel találkozott. Az ünnepélyt a dalárda egy nemzeti ének elzengésével, s tanítónk hála-kívánatával zártuk be. Szép volt itt látni, mennyire érdeklődik népünk az iskola iránt, mert számos vidéki hallgatóság is volt itt.

Ugyanaznap este az iskola javára táncmulatság is volt rendezve, mely — bár nem mondhatom, hogy eléggé lett volna pártolva, — mégis 25 forint tiszta jövedelem van. És a mint tanítónktól hallom, ez összeg „a népiskolai könyvtár alapjául“ fog szolgálni. A könyveket, a mint hallom, rövid idő alatt meg fogják hozatni. Majd talán lesznek, a kik ha kezükbe adják a jó olvasmányt, elfogadják s el fogják olvasni; azt látom, hogy olvasni többen szeretnének, csak fizetni ne kellene érte. Tanító urunk e hó elején, hogy az iskolai év elkezdődött, felszólított minket, hogy a „Kis Vasárnapi Ujság“-ot rendeljük meg; minél többen leszünk, annál kevesebb esik egyikünkre; s mi lett az eredmény? — öten fizettünk csak 10–10 krajczárjával, s lett 50 krajczár, a többi tanító ur pótolta a magából. A lapot elvisszük haza is, hogy szüleink is olvassák.

Vajda Sándor,
népiskolai tanuló.*)

Az öreg csősz ebédje.

(Képpel.)

Öreg már a legény, s elfogyasztotta kegyerének javát. Hogy nincs asszony a ház-

*) Köszönjük a szives tudósítást, — az ügybuzgó tanító urnak pedig kívánjuk, hogy nemes törekvéseit ohajtott siker koszorúzza.

Szerk.

nál, azt bizony rögtön elárulja maga a kunyhó, meg az a körülmény, hogy nincs meleg étel, hanem gazduram csak a tarisznyából keresi elő az elemőzsiát, s aztán hol a kés élével, hol meg a hegyével bánik el vele.

Kivül csak úgy perzsel a nap, ideben azonban jó hűvös van. Aztán rendes ember otthon ebédel, ha tudniillik „otthonja“ van, bár csak kunyhóból vagy putriból állna is az. Persze, mikor még az „anyjuk“ élt, akkor szokta meg a rendet, s a kémény szagára mindig haza sietett. Most ugyan nem várja senki, hanem hát mégis jobban esik itthon a betevő falat.

Nem is tudna magánosan ebédelni, mert nem is ebéd az, mit az ember magában fogyaszt el. Egész délelőtt meg az után is kiün barangol a földek közt, s jól esik egyszer napjában körülnézni itthon is, hol az alatt a Drómo az ur, az a hű pára, mely a csősz kunyhójának mindenese, fölügyelője, lakatja és ébresztő kakasa.

Persze, hogy a Drómo is várja már, s megyen be vele a kunyhóba, ott csöndesen helyet foglal; aztán mindig élénkebb mozdulatokat tesz, hol fülét hegyezi, hol lompos farkát csóválja, s végre midőn gazdája leakasztja a szegről azt a jól ismert szőrtarisznyát, Drómo vig csaholással nyilvánítja örömét, s midőn János bátya a csiholó aczélon végig feni a kést, ez Drómo hegyes füleinek a legkedvesebb zenéje.

— Mindjárt, mindjárt! — csitítja az öreg az ő hű társát, s aztán az első falatot is neki veti.

Nagyon csöndes lakoma ez, s így foly ki tudja mióta, ki tudja meddig. A csősz és hű ebe olyan szépen megélnék egymás mellett, s olyan eléggülten fogyasztják el minden délben az ebédet. János gazda megoszt vele minden falatot, s talán nagyon is rosszul esnék neki az ebéd, ha a Drómo egyszer csak elmaradna s nem várna előtte oly türelmesen, míg a csontról is lezedi a húst, s aztán végre oda veti neki azt is.

Isten áldja meg kendet, János gazda, egészségére válják az ebéd!.....

Kis köszöntő.

Jó barát emlékkönyvébe.

VI.

Éltünk örömbokrétáján,
Legszebb virág,
A barátság.

Szeress engem, mint én téged,
Szeress hiven
És szüntelen.

Adjon az ég boldogságot,
Vidám éltet,
Amig éltet.

Ezt kívánja egy hű barát
A ki téged forrón szeret.
Mig csak élet övezi át
A baráti és hű szívet.

VII.

Szívemnek legmélyéből
Zengedez hozzád dalom,
Ez mondja azt: szeretlek
Rendületlen, barátom.
Esdve Istenhez, hogy ő
Téged soká éltessen,
Lengjen hozzá ohajom:
E lét, hogy boldog legyen,
Kedv- s örömmel a szívbem.

VIII.

Boldogítsuk egymást
Szeretetünkkel,
Fölöttünk ne muljék
Egy bús nap se el.

Adjon Isten hosszú
Boldog életet,
Háborítlanul, míg
A hant eltemet.

IX.

Örökre szeretni foglak,
Remény-, hit- és szeretettel,
Örökre enyémnek nevez,
Kedves barátom, e kebel.
Reád szálljon áldás, öröm,
Engem is szeress örökkön.

X.

Soha nem feledlek, bármily kemény a sors,
Ott áll szívbem bevésve, hogy szerettél;

Harczoljon bár ellene a zord feledés,
Az édes emlék megmarad s örökre él.

Kőrösy László.

Grönlandi eszkimók nyári tanyájokon.

(Képpel.)

A sarkvidék rideg, terméketlen földje közvetlenül majd semmit sem nyújt lakóinak táplálékul; ezért az eszkimók főéletmódját csupáncsak az állatvilág szolgáltatja: halászatból és vadászatból élnek. Tartózkodási helyök tehát az állatok vándorlásai szerint folytonosan változik; télen a fókák és halak utját követve, ők is dél felé húzódnak, nyáron pedig, mikor a nap melege kissé feljebb hatolhat és a jégtől megszabadult tengeren a halak, tengeri kuttyák és vízi madarak roppant sokasága észak felé vándorol, az eszkimók is felszedik sátorfájukat és a magasabb északnak oly öblei körül és szigetein ütik fel nyári tanyájukat, hol bővében vannak mindenféle élelmi szereknek.

A Grönland nyugati partjai körül fekvő szigeteken sok ily eszkimó-tanya látható nyáron át, közvetlenül a tengerpart mellett. Lakói egymás közt a legjobb egyetértésben élnek; czivódás, veszekedés ritkán fordul elő. Az eszkimó szereti a békét, nyugalmat, sőt némi tekintetben tunyának is mondható, kivéve ha vadászaton van; ilyenkor fáradhatlan tevékenységet fejt ki. De az iránt, a mi nem feltétlenül szükséges és őt közelebről nem érdekli, közönyös és nem sokat törődik vele.

E sarkvidéki emberek nem képeznek államot, sőt még főnökeik vagy más előljáróik sincsenek, a kiknek engedelmeskedni tartoznának. Minden családnak megvan a maga tulajdon birtoka, mely azonban nem sokból áll; a sátor felállítására szükséges farudak és czölöpök, annak födele, mely fókák bőréből készült, vadász-eszközök, egy-két vasbogrács, s egyéb fölötte egyszerű edény — ebből áll az egész birtok, és még egy-két vagy több sajka, és — a tenger táplálja mindnyájukat.

Mindenki úgy él, a hogy tud, a nélkül, hogy szomszédjának kárt okozna. Ha az eszkimónak a vadászat jól sikerült, ha sok

Az öreg csász ebédje.

husa és halzsirja van, — akkor — nincs egyéb kívánsága.

Rajzunk egy nyári eszkimó-tanyát ábrázol, fókabőrbe burkolt, mocskos, szurtos lakóival. Sátoruk elég nyílt és szellős, látszik, hogy nyárára készült; nem oly szűk földalatti putri, mint a melyet télire szoktak építeni s jéggel, hóval betakarni; az ilyenbe csak hason csuszva lehet bejutni.

E szegény emberek valódi mostoha-gyermekei a természetnek, s majd csak abban különböznek azon állatoktól, melyeknek husa, zsírja és bőre tápul, világításul

és ruházatul szolgál nekik, — hogy két lábon járnak és beszélnek, — a polgárisodás, a műveltségnek még csak egyetlenegy, bármi gyenge sugara sem hatolt ezen örökös jégbe-fagyba és mély sötétségbe burkolt néphez.

A lepke.

— Lamartine után. —

Tavaszkor születik, meghal a rózsákkal,
Szellő szárnyán uszik szeplőtelen légben;

Grönlandi eszkimók nyári tanyájokon.

Virágoknak keblén lebeg bútlansággal,
Füredik illat-árban, fényben s azur-kékben;
Megrázza, mint ifju, porát szárnyainak,
Száll, mint lehelet, az ég boltozatának.
Igazzó végezte ez, im, a lepkének:
Hasonlít a vágyhoz, mely soha sem pihen,
Mindenhez nyul s ki nem elégíti mi sem,
Végre mennybeszáll és ott nyer üdvösséget.

Czakó Berta.

Az egészség fentartásáról.

— Mutatvány Schatter Gyula „Nélkülözhetlen Ismeretek Könyvé”-ből. —

Egészségünk apolására szükségesek: lakás ruházat, táplálék, levegő, világosság, tisztaság, mozgás, nyugalom, a hőség és hidegségnél való elővigyázat, egyes testrészek különös tekintetbevétele stb.

1. A lakás. A lakás egészségességére nézve szükséges, hogy szabadon álljon, világos, száraz és térs legyen, napjában többször szellőztetessék; sötét és nedves lakás.

ban az ember beteg, különösen köszvényes, mélabus és ostoba lesz. A lakszobákat napjában kell seperni, gyakrabban tisztogatni, s évenként újra meszelni, a frissen meszelt vagy vakolt szobákat nem kell azonnal használni. Télen nem kell erősen fűteni, sem a kályhához közel feküdni vagy közelében tartózkodni; a hálószoba pedig inkább hűvös mint meleg legyen. Igen veszélyes a szobákat izzó szénnel melegíteni, mert az ebből elilló szén-gőz könnyen öldöklő hatása lehet.

2. Az ételek. Az ember legfőbb ételei: kenyér, főzelék, hüvelyes vetemények, gyümölcs, tej, hal és hús. A húsételek táplálóbak mint a növényiek, s egészségesebbek mint a halból készütek, s azért is étkezünk egy, kisebb része hús-, s egy, nagyobb része növényekből álljon; a húsnak egészséges állattól kell származnia. Egyszerű ételek a legegészségesebbek, de nem kell mindig egyfélével táplálkoznunk, hanem hús- és főzelékekkel kenyeret, gyümölcsöt stb. váltogatunk. Ne is együnk előbb, míg a korábban élvezett ételeket meg nem emésztettük, azaz, míg étvágyunk van s megéhezünk; ezeket testi munka, és különösen a szabad levegőben való mozgással nyerjük. Csak annyit együnk, mennyit gyomrunk meg bír emészteni, ne együnk mohón, az étel ne legyen forró, jól megrágva, a fogakat pedig őriznünk kell a tisztátalanságtól, forró és hideg ételek és italok gyors összekeverésétől, kemény tárgyak összeharapásától. Evés közben ne igyunk igen sokat, mert ez megakadályozza a rendes emésztést. — Növényételeknél óvakodjunk a mérgesektől, pl. a mérges ádástól, bűdös büröktől stb., különösen gombáktól, melyeknek még megehető is nehéz emésztetűek. — Zsíros, savanyu és, igen sós és fűszerezett ételek, valamint sok édesség egészségtelen, megrontják a nedvet és gyengítik a gyomrot. — A kenyeret jó gabonából kell készíteni, jól meg kell kelnie, s elégségesen kiszülnie, melegen azonban nem szabad enni; ugyanez áll a zsemle- és egyéb süteményekre nézve is. Ártalmasak a sörélesztővel készült zsíros kalácsok, minden igen zsíros tészta étel, sok cukorsütemény, éretlen gyümölcs; ellenben az érett gyümölcs, mértékletesen élvezve egészséges, de vigyázzunk, hogy a benne lévő magot

vagy kavicsokat el ne nyeljük. — Az ételek készítése- és eltevésében a legnagyobb tisztaságra kell ügyelnünk, s ezért a nyers étkeket és edényeket jól meg kell mosni. — Cserép edényeknek jól mázoltaknak és kiégetteknek, a rézből készüteknek jól megőzöttaknak kell lenniök, ez utóbbiaknak különösen, ha azokban savanyu ételeket főzünk vagy elteszünk, mert a savak a rézet rézroszdává változtatják, s az ón hamisítására használt ólom fehér-ólommá változik, s a rézroszda és fehérólom — mérgek.

3. Az italok. Az embernek szomjusága eloltására s az ételek megemésztésének előmozdítására innia kell. A legegészségesebb ital a tiszta víz, mert ez hűsíti, higitja és tisztítja a vért, ez tartja rendben a gyomrot, beleket stb., s az embert nyugodttá, vidorrrá s vidámmá teszi. A jó ivóviznek tisztának és átlátszónak, mellékiz, szag és szín nélkülinek kell lenni: az állott, tisztátalan, iszapos és rothadó víz egészségtelen. — A tiszta, jól kiforrt, nem erős sör tápláló ugyan, de csak felnőtteknek ártalmatlan. A bornak mértékletlen élvezete nem csak az egészségnek, hanem az ész- és erkölcsösségnek is árt; a bor az ifjúságra nézve igen könnyen károsan hathat, míg felnőttek, öregek és betegek, mértékletesen használva, megerősödnék tőle. — A legkártékonyabb és leggyalázatosabb ital az égettbor, mely különösen a munkás osztálynak romlása; megakadályoztatja az emésztést, vértolulást és forróságot okoz, az idegeket megfeszíti és elbágyasztja, s ennélfogva a testet elerőtleníti, a lelki tehetségeket gyengíti, s igen gyakran örületet okoz. Esztelenség az égettborból némely betegségben borral keverten használni, s veszedelmes igen nagy hidegben azt melegítőszert gyanánt inni, mert bágyadttá, s álmosá tesz, igen könnyen a megfagyás által való halálnak is lehet okozója. — Épen úgy mindazon italok, melyek borszeszt tartalmaznak, mint a likőr, rum, püncs, grog az ifjúságnak mindig ártalmasak, mert az idegeket nagyon felizgatják, vértolulásokat okoznak és részegítenek. — A többi meleg italokat, névleg kávé és théát, csak gyengén és sok tejjel keverve használja az ifjúság, valamint olyanok, kiknek könnyen izgatható idegeik vannak, mert mindkettő könnyen szivdobogást, elfogult-

ságot és forróságot okoz. — A csokoládé gyengébb természetűeknek jó tápanyagul szolgál.

4. A ruházat. A ruházat a test befedése s az időjárás viszontagságai ellen való oltalmára szolgál, se igen könnyű, se igen meleg ne legyen, s az időjárás és az ember egészségi állapotához alkalmazottan legyen készítve. — Szokjunk már kora gyermeksgüinktől fogva inkább a hűvös mint melegebb ruhákhoz, s edzzük magunkat a hideg és hőség ellen. Ártalmas a nehéz ruhák és prémes viselése. Tavasszal és ősszel, a gyorsabb időváltozás miatt melegebb ruhákról is gondoskodjunk, s különösen nőknek nem tanácsos, ezen évszakokban könnyű öltözetben, s fedetlen kebelvel hosszasan időzni a szabadban a nélkül, hogy melegebb kendők és köpenyekről gondoskodnának. — A fejet s a test felső részét hűvösebben, a test alsó részét s a lábakat melegebben kell tartani, s ezért a meleg gyapju és prémes sapkák, különösen gyermekeknek ártalmasak. Ha csak orvosi rendeletből, soha se viseljünk az ing alatt, meleg, szövött alsóingeket. Kerüljünk egyszersmind minden szűk ruhát (szűk cipőket, esztrákot, szűkre vont harisnyakötőket, szijakat, füzöderekákat, mely utóbbiak már nem egy egészséges nőt vittek kora sirba stb.), mert ez a vérrendes keringését megakadályozza, a belső, nemesebb részeket megnyomorítja, a lélegzést akadályoztatja, az emésztést megzavarja és gyakran hosszasan, fájdalmas és gyógyíthatatlan betegségeket okoz. — Óvakodjunk egyszersmind oly ruháktól, melyeket beteg emberek viseltek, melyek egészségtelen izzadság és kigőzölgés által befertőztettek, mert könnyen elkaphatjuk a betegséget, s egészségünk és életünkkel lakolhatnánk.

5. A levegő. Az embernek a levegőre époly szüksége van, mint étel és itatra; de ennek frissnek, tisztának és száraznak kell lenni, hogy a lélegzést könnyítse, a vérkeringést és emésztést előmozdítsa, az idegeket és izmokat erősítse, s nyugodt és mély álmot adjon. — Elromlik a lég, s így a testnek ártalmas, ha zárt helyeken (pince, boltok stb.) nyugodt és nincs léghuzam. Porszén és állóvizek is megrontják a levegőt, épúgy sok nedves tárgy kigőzölgése (pl. ruhaszáritásnál), valamint sok embernek

szűk és ritkán szellőztetett szobában való lélegzése és kigőzölgése; végre az olajos lámpák, faggyugyertya, ruhavasalás, izzó szén, forró víz stb. kigőzölgése. — De ártalmas lehet az egészségre az erős szagú virágok jó illata is, ha a szobában levő lég azzal igen telve van, mert igen gyakran főfájást és szédülést okoz, s azért soha se tartsunk hálószobáinkban szagos virágokat. A különféle jó illatú tüstölőszerek sem tisztítják a levegőt. — Igen ártalmas újon épült, meszelt és festett, valamint oly szobákban aludni, melyekben az ajtók, ablakkeretek, butorok olajfesték el mázoltattak be. Pincékben, hol must, bor, sör stb. erjed, szintén igen romlott a lég, sőt megfulladást is okozhat, s ezért erős légvonat által kell ilyenekben a levegőt betelepítenünk, s azért a szűk, alacsony hálószobák, de sőt az ágy körül használt sűrű függönyök is egészségtelenek.

(Vége követk.)

Krónika.

— **Előfizetési felhívásunkat** a mai számhoz mellékelve veszik kedves olvasóink. Az idei mostoha, mindentéle csapásokban gazdag esztendőben a „Kis Vasárnapi Ujság”-nak is elég sok nehézséggel kellett küzdenie, de a melyeket szerencsésen legyőzve, bebizonyítja életképességét, életrealitását, s most teljes bizalommal néz jövőévi pályafutása elé. Meg vagyunk győződve, hogy az a hű gárda, mely velünk idáig kitartott, nem csak egy szálig berukkol megint zászlóink alá, hanem egyszersmind a barátok, ismerősök körében újoncokat is fog toborozni — ekkép is bebizonyítván, miszerint a fiatal nemzedék melegen érdeklődik lapja iránt, mely az ő nemes mulattatását és hasznos szellemi foglalkoztatását tüzte ki feladataul. Még egyszer, ajánljuk előfizetési felhívásunkat kedves olvasóink szives figyelmébe.

— **Nagy zaj semmiért.** Szabadkán egy este az a rémhír terjedt el, hogy valami gonosztevő a színház előadás közben, a közönséggel együtt, légből akarta röpiteni. A dolog ennyiből állt: egy vidéki atyafi szerzett volna a színházban menni — fizetés nélkül; kapta tehát magát és addig mesterkedett, míg egy sőtét folyosón el is jutott a süllyedőbe. Ott azonban a harapni való sötét-

ségben nem tudta, jobbra-e vagy balra? Kukkanni nem mert, félvén, hogy megcsipik. Végre elővette gyufáját, hogy majd világosságot csinál, — hanem ekkor kezében az egész katulya gyufa fellobbant s világossága a szinpadra is felhatott, mire lőn nagy rémület és sok szóbeszéd. Az atyafit persze rögtön elcsipték, akkor aztán kisült, hogy az egész rémhistoria nem volt egyéb egyszerű csíny-nél. —

— **Ritkaságok kiállítása.** Kubinyi Ferencz, a pestmegyei hatóság pártfogása mellett, régiségek-ből, ritkaságokból s az ipar körébe tartozó tárgyakból nagyszerű kiállítást rendez, mely e hó 21-dikétől 28 dikaig lesz nyitva, s több mint 11,000 tárgyból fog állani.

— **Repülő gép.** Müller Ágost Ernő, a magyar-óvári gazdasági tanintézet volt tanára, gőzerőre alkalmazott repülő gépet talált fel. A feltaláló gépét a fővárosban kívánja fölállítani és fölszerelni, s talán képességét is itt vetik próba alá.

— **Óriási sas.** A Dráva közelében e napokban egy rendkívüli nagyságu sast lőttek, mely egyik szárnya hegyétől a másikig egy ölnél szélesebb volt.

— **Különcz ember.** Kolozsvárott közelébb hunyt el Biró Pál egy különczködéseiről ismert férfit. Szobája 25 év óta nem volt rendezve, — nem engedte, mert attól félt, hogy fiókjaiban és holmijai közt turkálni fognak. Halála után 2900 darab ezüst nuszast, sok tallért és papirpénzt találtak. Nőtelen ember lévén, mintegy 50,000 forintnyi vagyonát harminczkét rokona örökölte.

Adomák.

I.

Egy főhivatalnok következő körlevelet irt alatt valóihoz: „A szakáll az állon leborotvándó, a körszakáll önként esik.“

Találkozik harmadnapra egy szörnyű körszakállas irnokkal.

— Nem olvasta ön a legújabb rendeletet? — Kérdi tőle haragosan.

— Nagyon is olvastam, — felelt az hidegvé-
rűen, — s már három nap óta lesem, hogy mint esik le önként e körszakáll. Én nem vagyok oka, hogy nem esik le!

II.

Egy londoni bankár — csakis angoltól telhetik ki ilyen — ezt irta végrendeletébe: „Kivánom, hogy halálom után az orvosok boncolják fel testemet, mert nagyon kíváncsi vagyok rá, hogy — miben haltam meg.“

Talányok.

Czakó Bertától.

1)

5. 6. 6. Arcunk egyik része.
4. 5. 6. Mulatozók élve.
1. 5. 6. Kedves az ifjunál.
1. 2. 6. Ezért haragudnál.
4. 5. 6. 5. 1. Szereti a torkos.
4. 5. 1. Tedd a halfajokhoz.
1. 5. 3. 4. Zsigmond király réme.
1. — 6. Ének mestersége.

2)

1. 2. 3. Láthatod temetőn,
1. 2. 4. Ezt meg, ha állsz mezőn,
1. 5. 6. Itala németnek.
4. 5. 6. 5. 7. Bele képet tesznek.
4. 2. 1. Nagynak ellentéte.
1. 2. 4. 5. 7. Rosz a hallérzéke.
5. 1. 7. Naplementén ered.
6. 5. 1. 7. Ez bir lajhár-nevet.
4. 5. 6. 7. Szép, ha virágtele.
1. — 7. Mulandóság helye.

Ferenczy Jolántól.

3)

sz
á

4)

na
ü
K

5)

3. 2. 3. Ez hatalmas nagy madár. —
4. 5. 2. 3. Hol gyalog, hol kocsin jár. —
1. 2. 3. Hasznos érczek egyike. —
5. 4. 3. 2. Ne keveredjél bele. —
3. 2. 1. Bár nincs foga, mégis rág. —
2. 1. 2. 3. Ne legyen a szalonnád. —
5. 4. 3. Használhatod rajzolásra;
A cigány is rá-rá rántja. —
- 1 — 5. Találmánya újabb kornak,
Lendítője az iparnak.

Megfejtési határidő **december hó 20-dika.**

TARTALOM.

Karácsony-éj. (Folytatás.) — Ősz utolján. — Télen. — Ella. Mese. (Vége.) — Szabadságot katonák táborba indulása. (Képpel.) — Levelezés. — Az öreg császár ebédje. (Képpel.) — Kis köszöntő. — Grönlandi eszkimók nyári tanyájokon. (Képpel.) — A lepke. — Az egészség fentartásáról. — Adomák. — Krónika. — Talányok.

Figyelmeztetés. A szerkesztőség számára küldendő levelek ekkép czimezendők: **A „Kis Vasárnapi Ujság“ szerkesztőségének. Pest, egyetem-utca 4. sz.**

Felelős szerkesztő **K. Beniczky Irma.**

Melléklet: Előfizetési felhívás a „Kis Vasárnapi Ujság“ 1874-dik évi folyamára.

Kiadja és nyomatja: **Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.** Budapest (egyetem-utca 4. sz.)